

در رساله مجید از امام صادق علیه السلام

اصول فقه (بحث چهارم - اصول عملیه)

مناقشه اول بر دلالت صحیحه اول زراره

جلسه ۴۵۸

استاد شفیعی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

خلاصه بحث گذشته

بعضی گفته‌اند: فرازی از صحیحه که دلالت بر حجیت استصحاب می‌کند، متضمن شبهه موضوعیه است. لذا نمی‌توان با آن، حجیت استصحاب را بصورت مطلق اثبات نمود. شیخ انصاری: الف و لام در الیقین؛ عهد ذکری است. مصنف: در این صورت منصرف به شخص همان یقین می‌شود و لذا افاده قاعده عام نمی‌کند. بر این اساس آنچه که متعین است، این است که الف و لام در الیقین برای جنس باشد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

بر فرض که «اللام» را برای جنس لحاظ کنیم، موجب تعمیم آن در تمام ابواب نمی‌شود؛ زیرا در صغری «قدر متیقن در مقام مخاطب» وجود دارد که قضیه را منصرف به باب وضو می‌کند.

قاعده مناسبت حکم با موضوع

متکلم موضوعی را بیان می‌کند، سپس حکمی را متذکر می‌شود، آن حکم طبق تناسبی که با موضوع دارد، معنی می‌شود؛ مثلاً خداوند می‌فرماید: «حرمت علیکم امهاتکم»، به مناسبت حکم با موضوع دانسته می‌شود که نکاح ایشان حرام است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

آنچه که از این صحیحه به نحو ظهور قوی، ظاهر می‌شود، اراده‌ی مطلق الیقین است، نه خصوص یقین به وضو، بخاطر قرینه‌ی مناسبت حکم و موضوع. موضوع چیست؟ شک.

حکم چیست؟ عدم نقض یقین.

آن یقین در حکم، با آن شکی که در موضوع است، باید با هم متناسب باشند. مراد از شک، مطلق الشک است، و مراد از یقین هم باید مطلق الیقین باشد.

طبیعت و حقیقت صغری

قید «من وضوئه» در صغری، صلاحیت قرینه شدن بر تقیید کبری را ندارد.

زیرا طبیعت صغری این است که دایره‌اش اضیق از دایره‌ی کبری باشد.